

הודיה ביהדות

השבוע חל חג ההודיה, ומשפחות מכל הדתות ברחבי ארה"ב חוגגות אותו. זהו חג לאומי, ובמקור הוא נחגג כיום של הכרת תודה לאל על ברכות הקציר והשנה המסתיימת. בארה"ב, מסורת החג החלה ב-1621 על ידי צליינים ופוריטנים שהיגרו מאנגליה. במהלך תקופת המהפכה האמריקנית, חלו על החג גם השפעות פוליטיות, וזה מכבר הוא נחגג גם באופן חילוני

מאת: א-ליענה ברוך

היום החדש. זה לא מובן מאליו שהגשמה שעזבה בלילה תשוב לעולמנו עם בוקר - על כך אנו מודים, ובכך אנו מודים.

ברכת המזון, הנאמרת לאחר כל ארוחה שאכלו בה לחם וברכו "ברכת המוציא", משובצת בתודות לרוב. אנו מברכים בה את האל על חסדו המתמשך עמנו, ומודים לו: "נודה לך יי א-להינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה ברית ותורה תיים ומזון. על שהוצאתנו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים. ועל בריתך שחתמת בבשרנו. ועל תורתך שלמדנו. ועל חקי רצונך שהודעתנו. ועל תיים ומזון שאתה נן ומפרנס אותנו... ועל הכל יי א-להינו אֲנַחְנו מודים לך ומברכים את שמך כָּאֲמֹר וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ. וברכתך את יי א-להינו על הארץ הטובה אשר נתן לך: ברוך אתה יי, על הארץ ועל המזון... בחגים חנוכה ופורים מוסיפים הודיה "על הנסים ועל הפרקן. ועל הגבורות. ועל התשועות ועל הנפלאות ועל הנחמות שעשית לאבותינו בַּיָּמִים הָהֵם בְּזַמַּן הַזֶּה."

בימים אלה, שעם ישראל זקוק לנסים ולרחמי שמיים יותר מתמיד, עלינו לזכור להודות על הטוב אשר כבר קיים בחיינו. ולסיום בטון היתולי: מדוע נהוג לאכול תרנגול הודו בחג ההודיה? אולי בגלל הפסוק "הודו ליהוה כִּי-טוב: כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ."

א-ליענה ברוך, בעלת תואר מאסטר בפילוסופיה מטעם אוניברסיטת בר-אילן, עוסקת בנושאי רוחניות ובייעוץ פילוסופי.

ומצובתיו ומשפטיו--ולשמע בקלו. ויהוה האֱמִירְךָ הַיּוֹם, לְהִיֹּת לֹא לְעַם סִגְלָה, כְּאֲשֶׁר, דָּבַר-לְךָ; וְלִשְׁמֹרָה, כָּל-מִצְוֹתָיו. וְלִתְתֶךָ עֲלֵינוּ, עַל כָּל-הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה, לְתַהַלְלָהּ, וְלִשְׁמֹר וּלְתַפְאֶרְתָּ; וְלִהְיֶיךָ עִם-קִדְשׁ לִיהוָה אֱלֹהֶיךָ, כְּאֲשֶׁר דָּבַר."

ההודיה ככלל היא ערך עליון בהווה היהודית, ושורה בשורשיה. למעשה, עם ישראל קרוי יהודים על שם יהודה, בנו הרביעי של יעקב אבינו (ישראל) מלאה אמנו, והיא קראה לו כך כהודיה לאלוהים על הולדתו, ככתוב: "יִתְהַר עוֹד וְתֵלֵד בְּנוֹ, וְתֹאמַר הַפֶּעַם אוֹדֶה אֶת-יְהוָה--עַל-כֵּן קָרָאָה שְׁמוֹ, יְהוּדָה" (בראשית, כ"ט, ל"ה).

הודיה היא דרגה גבוהה של אמונה, כיון שכאשר אדם מודה על משהו, הוא בעצם מודה ש-א. נעשה עמו סוג של חסד, שאינו מובן מאליו, ו-ב. שהוא נצרך מלכתחילה למשהו חיצוני לו, ואין הדבר בבחינת "פחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה". כלומר, הודיה היא הודאה, ומכאן הדמיון במילים, שהרי ידוע כי השפה העברית אינה קונבנציה לשונית בעלמא, אלא היא מטה-שפה, ו"אות" אינה רק מרכיב של מילה, אלא גם "אות" מלשון סימן.

כך, המילים הראשונות שאומר היהודי המאמין מדי יום עם הקיצו משינת הלילה הנן: "מודה אני לפניך מלך חי וקים, שהחזרת בי נשמתו בחמלה, רבה אמונתך." הודאה זו משמעותה ביטול עצמי מול גדולתו של הבורא, והכרה בעובדה שבורא העולם השיב לנו את נשמתנו לאחר שינת הלילה, שהיא כידוע 60/1 של מיתה, כיון שחלק מנשמתנו עולה לעולמות עליונים להתאחד עם שורשה שם ולהיטען בחיות לקראת

הַטָּנָא, מִיָּדְךָ; וְהַנְּיָחוּ--לִפְנֵי, מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וְעֵנִית וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, אֲרָמִי אָבִד אָבִי, וְיָרַד מִצְרַיִמָּה, וַיְגַר שָׁם בְּמִתֵּי מַעֲטָ; וַיְהִי-שָׁם, לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וְרֵב. וַיַּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים, וַיַּעֲזוּבֵנוּ; וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ, עֲבָדָה קָשָׁה. וַנִּצְעַק, אֶל-יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ; וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת-קִלְנוֹ, וַיֵּרָא אֶת-עַנְיֵנוּ וְאֶת-עַמְלָנוּ וְאֶת-לַחֲצֵנוּ. וַיּוֹצֵאֵנוּ יְהוָה, מִמִּצְרַיִם, בְּיַד חֹזֶק וּבְיָרֵעַ נְטוּיָה, וּבִמְרֹא גָדֹל--וּבְאֹתוֹת, וּבִמִּפְתִּים. וַיָּבֵאֵנוּ, אֶל-הַמָּקוֹם הַזֶּה; וַיִּתֵּן-לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ. וְעַתָּה, הִנֵּה הִבַּאתִי אֶת-רְאִשֵׁי פְרֵי הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-נָתַתָּה לִי, יְהוָה; וְהַנְּחִתוּ, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ, לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ. וְשִׂמַּחְתָּ בְּכָל-הַטּוֹב, אֲשֶׁר נָתַן-לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ--וּלְבֵיתְךָ: אַתָּה, וְחֵלְוֶיךָ, וְהַגֵּר, אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ."

הכתוב ממשיך וקושר את קיום המצוות שבין האדם למקום (ההודיה והבאת התבואה) למצוות חברתיות שבין אדם לחברו - לאוכלוסיות החלשות יותר שנצטוו לראות להן. "כִּי תִכְלֶה לְעֹשֶׂר אֶת-כָּל-מַעֲשֶׂר תְּבוּאָתְךָ, בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת--שְ�נַת הַמַּעֲשֵׂר; וְנָתַתָּה לְלוֹי, לְגֵר לִיתוֹם וְלְאֵלְמֹנָה, וְאָכְלוּ בְשַׂעְרֶיךָ, וְשָׂבְעוּ. וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּעֵרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן-הַבַּיִת, וְגַם נָתַתִּי לְלוֹי וְלְגֵר לִיתוֹם וְלְאֵלְמֹנָה, כְּכָל-מִצְוֹתְךָ, אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי: לֹא-עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ, וְלֹא שָׁכַחְתִּי. לֹא-אֲכַלְתִּי בְּאֵנִי מִמֶּנּוּ, וְלֹא-בְעֵרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא, וְלֹא-נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמַת; שְׂמַעְתִּי, בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵי--עֲשִׂיתִי, כְּכָל אֲשֶׁר צִוִּיתִנִּי. הִשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְשְׁךָ מִן-הַשָּׁמַיִם, וּבִרְךָ אֶת-עַמְּךָ אֶת-יִשְׂרָאֵל, וְאֶת הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ--כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאֲבֹתֵינוּ, אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ. הַיּוֹם הַזֶּה, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְצֹרָה לְעַשְׂוֹת אֶת-הַחֲקִים הָאֵלֶּה--וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים; וְשִׂמַּחְתָּ וְעִשִׂיתָ אוֹתָם, בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ. אֶת-יְהוָה אֱמַרְתָּ, הַיּוֹם: לְהִיֹּת לְךָ לְאֵלֹהִים וְלִלְכַת בְּדַרְכֵי, וְלִשְׁמֹר חֻקֵּי

נשיא הראשון של ארה"ב, ג'ורג' וושינגטון הכריז על החגיגה הראשונה הלאומית של חג ההודיה באמריקה בציון ה-26 בנובמבר 1789, כ"יום של הודיה ותפילה ציבוריות שיש לחגוג ע"י הכרה עם לב אסיר תודה בטובותיו הרבות של האל הכל-יכול.", ואולם, לחג ההודיה שורשים הסטוריים במסורות של דתות ותרבויות שונות, ובראש וראשונה, אצלנו ביהדות.

בתקופת בית המקדש, שלוש פעמים בשנה הצטווה עם ישראל לעלות לרגל לבית המקדש בירושלים, להודות לאל על הארץ שנתן לו, ולהביא תרומה מתבואתם ופירותיהם. היה זה בחגים המקראיים פסח, שבועות וסוכות, אשר כונו "שלוש רגלים". חג השבועות נודע גם בשם "חג הקציר", על שום קציר החיטים שהיה מובא בתור מנחה לה', ככתוב בשמות כ"ג ט"ו: "וחג הקציר ביכורי מעשיך אשר תזרע בשדה". שבועות מכונה גם "יום הביכורים", שבו היו מביאים את קרבן מנחת הביכורים מהחיטה. כמו כן, ביום זה היתה מתחילה תקופת הבאת הביכורים, שנמשכה עד סוכות. טקס הבאת הביכורים מוכר מההגדה של פסח, ומתואר בפרשת "כי תבא" בדברים כ"ו:

"וְהָיָה, כִּי-תָבוֹא אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, נָתַן לְךָ נַחֲלָה; וַיִּרְשָׁתָהּ, וַיִּשְׁבַּת בָּהּ. וְלִקַּחְתָּ מִרְאִשֵׁי כָל-פְּרֵי הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר תִּבְיֵא מֵאֶרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ--וְשִׂמַּתָּ בְּטָנָא; וְהִלַּכְתָּ, אֶל-הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, לְשַׂכֵּן שְׁמוֹ שָׁם. וּבָאתָ, אֶל-הַכְּהֵן, אֲשֶׁר יִהְיֶה, בַּיָּמִים הָהֵם; וְאָמַרְתָּ אֵלָיו, הַגִּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ, כִּי-בָאתִי אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְאֲבֹתֵינוּ לָתֵת לָנוּ. וְלָקַח הַכְּהֵן

בואו לשחק עם הנבחרת המנצחת
דושיים אנשי מכירות
לדיים איכותיים
משכורות בזמן
עזרה בטיפול בפרוייקטים

לחברה 25 שנות ניסיון

310.863.6610 | 310.877.9421